

سنجش عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه اصفهان

بر اساس فرهنگ‌های چندگانه آنان

حمیدرضا شاوران^{*}، قربانعلی سلیمی^{**} و رضا همایی^{***}

^{*} دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه اصفهان

^{**} گروه علوم تربیتی دانشگاه اصفهان

^{***} مدرس دانشگاه پیام نور زرین شهر

چکیده

در این پژوهش به سنجش عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه اصفهان بر اساس فرهنگ‌های چندگانه آنان و قومیت‌ها پرداخته شده است. برای همین منظور علاوه بر هدف اصلی مبنی بر تعیین عملکرد تحصیلی دانشجویان بر اساس قومیت، پنج هدف دیگر که شامل تعیین عملکرد تحصیلی دانشجویان بر اساس محل سکونت (شهری - روستایی)، سطح تحصیلات والدین، شغل والدین، منطقه آب و هوایی محل زندگی و تعداد خانوار بود مورد بررسی قرار گرفت و به سئوالات مربوط پاسخ داده شد.

روش پژوهش کمی از نوع پیمایشی و جامعه آماری شامل 9108 نفر دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه دولتی اصفهان سال تحصیلی 85-1384 بوده است. آزمودنیها 296 نفر بوده که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای متناسب با جامعه آماری انتخاب شدند. ابزار اندازه گیری پرسشنامه عملکرد تحصیلی محقق ساخته با 44 سؤال پنج گزینه ای بوده که ضریب پایایی آن برابر با 0/83 محاسبه گردید. نتایج پژوهش نشان داد، F مشاهده شده در سطح $5\% \leq P$ تفاوت معناداری را بین عملکرد تحصیلی دانشجویان بر اساس قومیت آنها نشان نداد و تنها در بعد معدل بین آنها تفاوت معناداری وجود داشت. عملکرد تحصیلی دانشجویان بر اساس عوامل سطح تحصیلات پدر و مادر، شغل پدر و مادر تفاوت معناداری را در بین دانشجویان با فرهنگهای مختلف نشان داد همچنین بر اساس عواملی مانند محل سکونت (شهری - روستایی)، منطقه آب و هوایی محل زندگی و تعداد خانوار تفاوت معناداری در زمینه عملکرد تحصیلی مشاهده نشد.

واژه‌های کلیدی: عملکرد تحصیلی، فرهنگ‌های چندگانه، قومیت، دانشجویان، دانشگاه اصفهان.

Assessment of Educational Achievement of Isfahan University Students Based on Multiple Cultures

H. Shavaran*, Gh. Salimi** and R.Homaei***

*Ph.D. Student of Educational Administration

**Department of the school of Education University of Isfahan

***Payamenoor Instructor

Abstract

This research investigates students academic performance based on ethnic Factors. For this reason, in addition to the main purpose, five other purposes in line with academic performance was designed including: place areas of residence (urban-rural), parents' level of education, parent's occupation geographical situation of living, and number of households. Research method was quantitative – survival type - and statistical population of the study included all student of Isfahan university at undergraduate level who were 9108 in academic year 1384-85. Statistical sample comprised of 296 students who were selected randomly. Research instruments was a self-made questionnaire with 44 items with $\alpha = 0.83$. Findings showed that observed F at $\alpha \leq 0.05$ did not show any significant difference between academic performance based on nationality and only in terms of GPA there was a difference.

There was a significant difference in academic performance of students based on parents' level of education and parent's occupation, a significant difference in academic performance of students based on place areas of residence (urban- rural), geographical situation of living and number of households was not observed.

Keywords: Educational performance, Multi Cultures, Ethnic, Students, Isfahan University

می باشد. در واقع افراد با فرهنگ‌های مختلف می‌توانند

نظام آموزشی را به نحوی تحت تاثیر قرار دهند.

روح الامینی (1373) کاربرد مفاهیم مختلف فرهنگ

را به شرح زیر بیان می‌کند:

الف- به معنی دانش و حرفه و علم ب- در کارنامه

اردشیر بابکان به معنی فنون و ورزشها آمده است ج-

فردوسی واژه فرهنگ را مترادف با دانش و هنر

می‌داند. د- در قابوسنامه از ادبیات قرن پنجم، واژه

فرهنگ مترادف با هنر، به معنی آموختن و به کار بستن

آمده است. ه- در برهان قاطع آمده که فرهنگ بر وزن

و معنی فرهنگ است که علم و دانش و عقل، ادب و

بزرگی و سنجیدگی است در کتاب لغت فارسی، نام

مادر کیکاوس، شاخه درختی که در زمین خوابانیده و

از جای دیگر سر برآورد و کاریز آب را نیز گفته اند.

مقدمه

بدون شک کسب علم مهمترین و زیربنایی ترین

فعالتهای انسان است که نقش بسیار اساسی در زندگی

فرد و همچنین ایجاد فرهنگ و تمدن و پیشرفت وی

دارد. توانایی کسب معلومات از پیشرفته ترین و

ضروری ترین توانمندی‌ها و فعالتهای پیچیده و عالی

ذهن انسان است که اساس پیشرفت‌های علمی وی را

فراهم نموده و موجب شده تا به تمدن پیشرفته ای

دست یابد. از طرفی نظام آموزش رسمی هر کشور

مظهر خرده نظام اجتماعی فرهنگی آن جامعه و کارگزار

جامعه‌پذیری رسمی جامعه با مجموعه ای از

فرهنگ‌های مختلف که هر یک می‌توانند عملکردهای

متفاوتی را از خود در سطح نظام آموزشی ارایه دهند،

دادند که فرهنگ می‌تواند تاثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی بگذارد. در مطالعات ماو⁴ (1997)، سائیتو⁵ (2000)، دانشگاه میشیگان براساس گزارشات مرکز ملی آمارهای آموزشی آمریکا (2003)، تاپیا⁶ (2004) و یانگ⁷ (2005) عملکرد تحصیلی گروه‌های قومی و نژادی در حال تحصیل در دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها متفاوت گزارش داده شد و فراگیران قومیت‌های آسیایی، آمریکایی، اروپایی، آفریقایی و آمریکای لاتین عملکرد تحصیلی یکسانی نداشته‌اند. در این زمینه عملکرد آسیایی‌ها نسبت به گروه‌های دیگر بهتر و بالاتر گزارش داده شد. در این ارتباط، اسپانیایی‌ها پایین‌ترین سطح عملکرد تحصیلی را در طی 40 سال گذشته داشته‌اند.

براین اساس، عملکردهای تحصیلی دانشجویان می‌تواند تحت تاثیر قومیت و فرهنگ آنها متفاوت باشد. ماو (1997) در تعریف عملکرد تحصیلی می‌گوید: مجموعه رفتارهای تحصیلی است که در دو بعد پیشرفت تحصیلی و یا پسرفت تحصیلی در زمینه کسب معلومات نشان داده می‌شود. البته این عملکرد می‌تواند در ارتباط با عوامل دیگر تحصیلی از قبیل فعالیت‌های کلاسی و دانشگاهی و ارتباط با همکلاسها و اساتید نیز، نشان داده شود (ص 275).

عملکرد تحصیلی دانشجویان می‌تواند تحت تاثیر فرهنگ آنها متفاوت باشد. برخی از دانشجویان به علت استعداد و سخت کوشی و تلاش خود می‌توانند عملکرد تحصیلی مطلوبی را از خود در سطح دانشگاه نشان دهند. این عملکرد تحصیلی می‌تواند علاوه بر تاثیر پذیری از استعداد و هوش فرد، تحت تاثیر فرهنگ شخص باشد. مطالعه تراندیس⁸ و همکاران (1985)،

گرایش به تحصیل طی دهه‌های گذشته به سرعت افزایش یافته است. مطالعات تراستی¹ (2002) و مرکز ملی آمارهای آموزشی آمریکا² (2003) در زمینه عملکرد تحصیلی دانش آموزان طی سالهای 1960 تا 2000 نشان می‌دهد که متقاضیان شرکت در دانشگاه رو به افزایش بوده و در این زمینه زنان نیز همپای مردان در صدد علم اندوزی می‌باشند.

امروزه کشورهای متری دستیابی به فرهنگ و تمدن پیشرفته خود را مدیون عملکرد موفقیت آمیز علمی می‌دانند و تلاش برای فعلیت بخشیدن به استعدادها بالقوه جوانان خود دارند. آنچه مسلم است همانطور که عملکرد علمی بر روی فرهنگ و تمدن اثر گذار است، فرهنگ نیز می‌تواند بر روی عملکرد علمی تاثیر بگذارد. کلی³ (1994) براین باور است که، عملکرد تحصیلی افراد با اقوام و فرهنگ‌های مختلف یکسان نبوده و برخی از اقوام و فرهنگ‌ها تاثیر زیادی در پیشرفت‌های علمی داشته‌اند و توانسته‌اند دستاوردهای تکنولوژیکی پیشرفته زیادی را برای جهانیان کسب نمایند. به طور مثال اقوام ژاپنی دارای فرهنگ سخت کوشی بوده و توانسته‌اند اکتشافات علمی زیادی را به وجود آورند. بنابراین فرهنگ‌ها و قومیت‌ها می‌تواند بر عملکردهای علمی تاثیر زیادی داشته باشد (ص 44).

پیشینه نظری و تجربی

تاثیر فرهنگ بر تمامی جنبه‌های زندگی انسان‌ها غیر قابل انکار است و این عامل در عملکرد تحصیلی نیز بسیار موثر است. اندیشمندان متعددی در زمینه تاثیر فرهنگ بر عملکرد تحصیلی مطالعه نمودند و نشان

4- Mav

5- Saito

6- Tapia

7- Hung

8- Trandis

1- Trusty

2- National center for education statistice U.S.A

3- Kelly

فرهنگ راهنمایی و نظارت خانواده را در این زمینه موثر توصیف نموده اند و دانش آموزانی که عملکرد تحصیلی بهتری داشته اند، بر این باور بودند که خانواده اهمیت و ارزش زیادی برای کسب موفقیت تحصیلی آنها قایل است. در پژوهشی که توسط پورمحسن (1373) در زمینه رابطه عملکرد تحصیلی دانش آموزان و سطح سواد خانواده انجام گرفت نتایج نشان داد، بین سطح سواد والدین و عملکرد تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد و دانش آموزانی که والدین باسوادتر داشتند از عملکرد تحصیلی بهتری برخوردار بودند (ص 162)

بنابراین علاوه بر تاثیر فرهنگ و سنن کلی جامعه، شیوه تربیتی والدین، چگونگی وضعیت و فضای خانوادگی و حتی منطقه و محل زندگی نیز بر عملکرد تحصیلی تاثیر گذار می باشد. در زمینه تاثیر فرهنگ بر عملکرد تحصیلی یانگ⁴ (2005) مدلی را جهت سنجش عملکرد تحصیلی دانشجویان ارائه نمود. وی عملکرد تحصیلی دانشجویان را در شش بعد (1) فعالیتهای کلاسی، (2) فعالیتهای فرهنگی، (3) امور تحصیلی و دانشگاهی، (4) دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی و (5) انجام تکالیف کلاسی (6) معدل مورد سنجش قرار داد. در پژوهش حاضر نیز، مبنای علمی سنجش عملکرد تحصیلی دانشجویان، مدل یانگ (2005) بود و عملکرد تحصیلی در شش بعد مذکور مورد سنجش قرار گرفت.

سؤالهای پژوهش:

در پژوهش حاضر، شش سوال پژوهشی به شرح زیر تهیه گردید:

سایتو (2000) و دی گراف و دی گراف¹ (2002) نشان می دهد، افرادی که از پدر و مادر تحصیل کرده برخوردارند، عملکرد تحصیلی بهتری را از خود نشان داده اند. همچنین طی همین مطالعات نشان داده شد، این افراد اکثراً از بعد خانوار از تعداد کمتری برخوردار بوده و محیط خانواده برای مطالعه آنها از نظر جمعیتی مناسب بوده و آنها آرامش لازم را برای درس خواندن داشته اند. در این زمینه، رادکلیف² (1997) طی تحقیقات خود به این نتیجه رسید که، علاوه بر تاثیر فرهنگ و سنن کلی جامعه بر عملکرد افراد جامعه، بسیاری از رفتارهای دیگر افراد تحت تاثیر خانواده و نوع تربیت خانوادگی آنها قرار می گیرد. در خانواده ای که تلاش و کوشش و کسب موفقیت یک ارزش تلقی گردد، فرزندان نیز برای کسب آن تلاش خواهند نمود. بنابراین عملکردهای افراد تا حدود زیادی متأثر از نقش والدین نیز می باشد (ص 125).

از سوی دیگر، مطالعات فرهنگی دوج³ (1984) نیز نشان می دهد، دانشجویانی که از مناطق گرم و خشک بوده، به علت داشتن ویژگیهای سخت کوشی، در طول تحصیل نیز توانسته اند با فعالیت زیاد و تلاش، عملکرد تحصیلی مناسبی را در دانشگاه نشان دهند و دروس خود را با موفقیت به پایان برسانند. این دانشجویان بعدها در مشاغل خود، از جمله افراد قابل اطمینان و کوشای سازمان محسوب گشته اند (ص 84).

در تحقیقی که آملیان (1375) در زمینه رابطه عملکرد تحصیل و فرهنگ خانواده مبنی بر نظارت و راهنمایی والدین و اهمیت آنها به تحصیلات فرزندان انجام داد نتایج نشان داده دانش آموزان با عملکرد تحصیلی بهتر

¹- De Graaf

²- Radcliffe

³- Dodge

⁴- Hung

جامعه و حجم نمونه و روش نمونه گیری: جامعه پژوهش حاضر، شامل کلیه دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه دولتی اصفهان سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ بود که تعداد آنها برابر با ۹۱۰۸ نفر بوده است. این تعداد دانشجویان در دانشکده‌های مختلف دانشگاه اصفهان در حال تحصیل بودند. برای بدست آوردن تعداد حجم نمونه، یک گروه ۳۰ نفری از جامعه آماری به صورت تصادفی انتخاب گردید و پرسشنامه در بین آنها توزیع و پس از استخراج داده‌های مربوط به پاسخ‌های گروه نمونه مذکور، حجم نمونه آماری پژوهش با استفاده از فرمول

$$n = \frac{9108(1.96)^2(1.33)}{9108(0.129)^2 + (1.96)^2(1.33)} = 296$$

تعیین شد که حجم نمونه محاسبه شده برابر با ۲۹۶ نفر بود. با توجه به عدم همگنی تعداد دانشجویان قومیت‌های مختلف در دانشگاه اصفهان، از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای متناسب با جامعه آماری استفاده شد. جدول زیر نشان دهنده این موضوع می‌باشد:

۱. آیا بین عملکرد تحصیلی دانشجویان از نظر قومیت تفاوت وجود دارد؟
۲. آیا بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس محل سکونت (شهری - روستایی) ایشان تفاوت وجود دارد؟
۳. آیا بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس سطح تحصیلات والدین آنها تفاوت وجود دارد؟
۴. آیا بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس شغل والدین آنها تفاوت وجود دارد؟
۵. آیا بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس منطقه آب و هوایی محل زندگی آنها تفاوت وجود دارد؟
۶. آیا بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس تعداد خانوار آنها تفاوت وجود دارد؟

روش

روش پژوهش: با توجه به اینکه در این پژوهش، پژوهشگر در صدد بررسی دو متغیر فرهنگ و عملکرد تحصیلی دانشجویان با بهره گیری از نظرات آنها بوده بنابراین، روش پژوهش، کمی و از نوع پیمایشی می‌باشد.

جدول شماره ۱- توزیع فراوانی جامعه و حجم نمونه براساس قومیت

حجم نمونه	جامعه آماری	قومیت
223	6845	فارس
21	660	لر
12	368	کرد
15	448	ترک
9	276	عرب
8	257	ترکمن
8	254	بلوچ
296	9108	مجموع

ابزار اندازه گیری

در پژوهش حاضر برای سنجش سئوالهای پژوهش از پرسشنامه عملکرد تحصیلی محقق ساخته، استفاده شد. این پرسشنامه بر اساس مدل مطالعاتی یانگ (2005) تهیه شده است. پرسشنامه مذکور دارای 44 سوال با طیف 5 گزینه ای (کاملاً موافقم - موافقم - نظری ندارم - مخالفم - کاملاً مخالفم) بوده که نحوه نمره گذاری آن به ترتیب 5-4-3-2-1 بود. این پرسشنامه عملکرد تحصیلی دانشجویان را علاوه بر قومیت در پنج بُعد مورد سنجش قرار داد: (1) فعالیت‌های کلاسی (2) فعالیت‌های فرهنگی (3) امور تحصیلی و دانشگاهی (4) دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی (5) انجام تکالیف کلاسی. در زمینه عملکرد تحصیلی معدل دانشجویان نیز در نظر گرفته شده است. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی محتوایی استفاده شد. بر همین اساس پرسشنامه اولیه با 55 سؤال به چند تن از اساتید و متخصصان داده شد که

در نهایت آنها بر روی 44 سوال اتفاق نظر داشتند و بدین ترتیب روایی محتوایی پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. سنجش پایایی آزمون، پس از یک مطالعه مقدماتی و استفاده از ضریب پایایی، بنابر محاسبه به عمل آمده انجام گرفت و ضریب پایایی پرسشنامه 0/83 بدست آمد که ضریب مطلوبی می باشد.

روش‌های تجزیه و تحلیل داده ها: برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار، جداول و نمودارها استفاده شد. به منظور تحلیل استنباطی داده‌های بدست آمده از ابزار اندازه گیری، از روش آماری آزمون تحلیل واریانس چند متغیری استفاده شد.

یافته‌ها

در این قسمت یافته‌ها ی پژوهش در جداول شماره دو تا نه ارائه شده است.

جدول شماره 2- نتایج آزمون F (مانوا) مقایسه میانگین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس قومیت

منبع	عملکرد تحصیلی	مجموع مجذورات	dF	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	ضریب اتا
گروه	فعالیت‌های کلاسی	298/20	6	49/70	1/47	0/19	0/03
	فعالیت‌های فرهنگی	82/78	6	13/79	0/80	0/57	0/02
	امور تحصیلی	73/27	6	12/21	0/49	0/81	0/010
	دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی	315/79	6	52/63	1/69	0/12	0/034
	انجام تکالیف درسی	99/25	6	16/54	1/35	0/23	0/028
	معدل	17/78	6	2/86	3/12	0/006	0/061

تفاوت معناداری را بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس قومیت آنها نشان نداد و تنها در بعد معدل بین آنها تفاوت معناداری وجود داشت. به عبارت دیگر،

به منظور تحلیل آماری داده‌های کمی و با توجه به شش متغیر وابسته در عملکرد تحصیلی از آزمون F (مانوا) استفاده شد. F مشاهده در سطح $P \leq 5\%$

۵% $P \leq$ تفاوت معناداری را بین عملکرد تحصیلی دانشجویان شهری و روستایی نشان نداد و تنها در زمینه انجام تکالیف درسی تفاوت معناداری بین آنها مشاهده گردید.

بنابر محاسبه بعمل آمده، F مشاهده شده در سطح ۵% $P \leq$ تفاوت معناداری را بین عملکرد تحصیلی دانشجویان در ابعاد فعالیتهای کلاسی، امور تحصیلی، دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی و معدل براساس سطح تحصیلات پدران آنها نشان داد و در دو بعد فعالیتهای فرهنگی و انجام تکالیف درسی تفاوت معناداری بین آنها مشاهده نگردید.

قومیت تأثیری بر عملکرد تحصیلی در ابعاد فعالیت‌های کلاسی، فرهنگی، امور تحصیلی، دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی و انجام تکالیف درسی نداشته و دانشجویان قومیت‌های مختلف عملکرد یکسانی داشتند و تنها در زمینه معدل بین آنها تفاوت معناداری مشاهده شد. بنابراین قومیت دانشجویان نمیتواند عملکرد تحصیلی دانشجویان را تحت تأثیر قرار دهد و تنها، عملکرد تحصیلی در بعد معدل تحت تأثیر قومیت دانشجویان قرار داشته است.

به منظور تحلیل آماری داده‌های کمی و با توجه به شش متغیر وابسته در عملکرد تحصیلی از آزمون F (مانوا) استفاده شد. F مشاهده شده در سطح

جدول شماره 3- نتایج آزمون F (مانوا) مقایسه میانگین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس محل سکونت (شهری -

روستایی)

منبع	عملکرد تحصیلی	مجموع مجذورات	dF	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	ضریب اتا
گروه	فعالیت‌های کلاسی	67/22	1	67/23	1/98	0/16	0/007
	فعالیت‌های فرهنگی	36/69	1	36/69	2/15	0/14	0/007
	امور تحصیلی	0/77	1	0/76	0/031	0/86	0/001
	دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی	29/21	1	29/21	0/92	0/34	0/003
	انجام تکالیف درسی	175/15	1	175/15	14/94	0/001	0/049
	معدل	0/75	1	0/75	0/78	0/38	0/003

جدول شماره 4- نتایج آزمون F (مانوا) مقایسه میانگین عملکرد تحصیلی

دانشجویان براساس سطح تحصیلات پدر

منبع	عملکرد تحصیلی	مجموع مجذورات	dF	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	ضریب اتا
گروه	فعالیت‌های کلاسی	791/35	5	158/27	4/95	0/001	0/079
	فعالیت‌های فرهنگی	172/32	5	34/46	2/05	0/072	0/034
	امور تحصیلی	1241/72	5	248/34	12/17	0/001	0/17
	دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی	894/55	5	178/91	6/16	0/001	0/097
	انجام تکالیف درسی	59/82	5	11/95	0/97	0/43	0/017
	معدل	12/91	5	2/58	2/78	0/02	0/046

جدول شماره 5- نتایج آزمون F (مانوا) مقایسه میانگین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس سطح تحصیلات مادر

منبع	عملکرد تحصیلی	مجموع مجذورات	dF	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	ضریب اِتا
گروه	فعالیت‌های کلاسی	538/58	5	107/72	3/28	0/007	0/054
	فعالیت‌های فرهنگی	249/66	5	49/93	3/02	0/011	0/05
	امور تحصیلی	860/11	5	172/02	7/91	0/001	0/12
	دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی	529/24	5	104/58	3/49	0/004	0/057
	انجام تکالیف درسی	33/62	5	6/72	0/54	0/74	0/009
	معدل	9/04	5	1/81	1/92	0/091	0/032

بنابر نتایج حاصله، F مشاهده شده در سطح $P \leq 5\%$ تفاوت معناداری را بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس سطح تحصیلات مادر آنها نشان داد و تنها در دو بعد انجام تکالیف درسی و معدل بین آنها تفاوت معناداری وجود نداشت.

جدول شماره 6- نتایج آزمون F (مانوا) مقایسه میانگین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس شغل پدر

منبع	عملکرد تحصیلی	مجموع مجذورات	dF	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	ضریب اِتا
گروه	فعالیت‌های کلاسی	146/39	5	29/28	0/86	0/51	0/015
	فعالیت‌های فرهنگی	589/82	5	117/96	7/67	0/001	0/12
	امور تحصیلی	1526/02	5	305/20	15/71	0/001	0/21
	دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی	1360/95	5	272/19	9/93	0/001	0/15
	انجام تکالیف درسی	125/67	5	25/14	2/08	0/067	0/03
	معدل	6/99	5	1/41	1/47	0/20	0/02

در تحلیل آماری داده‌های کمی، F مشاهده شد در سطح $P \leq 5\%$ تفاوت معناداری را بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس شغل پدر آنها در ابعاد فعالیت‌های فرهنگی، امور تحصیلی و دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی نشان داد و در ابعاد فعالیت‌های کلاسی، انجام تکالیف درسی و معدل تفاوت معناداری بین آنها وجود نداشت.

جو و محیط دانشگاهی نشان داد و در ابعاد فعالیت‌های کلاسی، انجام تکالیف درسی و معدل تفاوت معناداری بین آنها وجود نداشت.

جدول شماره 7 - نتایج آزمون F (مانوا) مقایسه میانگین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس شغل مادر

منبع	عملکرد تحصیلی	مجموع مجذورات	dF	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	ضریب 1 تا
گروه	فعالیت‌های کلاسی	286/89	3	95/63	2/86	0/037	0/029
	فعالیت‌های فرهنگی	384/23	3	128/07	8/02	0/001	0/08
	امور تحصیلی	1066/74	3	355/58	17/04	0/001	0/15
	دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی	1546/57	3	515/52	19/40	0/001	0/17
	انجام تکالیف درسی	173/22	3	57/74	4/88	0/002	0/05
	معدل	20/16	3	6/72	7/48	0/001	0/07

براساس شغل مادر آنها تفاوت معناداری مشاهده گردید بطوریکه عملکرد تحصیلی آنان یکسان نبوده است. بنابراین به نظر می‌رسد، شغل مادر می‌تواند بر عملکرد تحصیلی دانشجویان تاثیر بگذارد.

طبق نتایج حاصله، F مشاهده شده در سطح $P \leq 5\%$ تفاوت معناداری را بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس شغل مادر آنها نشان داد. به عبارت دیگر، در تمامی ابعاد عملکرد تحصیلی دانشجویان

جدول شماره 8- نتایج آزمون F (مانوا) مقایسه میانگین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس منطقه جغرافیایی محل زندگی

منبع	عملکرد تحصیلی	مجموع مجذورات	dF	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	ضریب اِتا
گروه	فعالیت‌های کلاسی	134/96	3	44/98	1/32	0/27	0/014
	فعالیت‌های فرهنگی	67/05	3	22/35	1/31	0/27	0/014
	امور تحصیلی	132/52	3	44/17	1/83	0/14	0/019
	دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی	149/23	3	49/74	1/58	0/19	0/016
	انجام تکالیف درسی	38/34	3	12/78	1/04	0/37	0/011
	معدل	11/04	3	3/68	3/96	0/009	0/039

منطقه آب و هوایی معنادار بود. به عبارت دیگر، عملکرد تحصیلی دانشجویان مناطق آب و هوایی گرم و خشک (کویری)، گرم و مرطوب (سرسبز)، معتدل و سرد در زمینه‌های فعالیت‌های کلاسی، فرهنگی، امور

طبق نتایج حاصله، F مشاهده شده در سطح $P \leq 5\%$ تفاوت معناداری را بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس منطقه آب و هوایی محل زندگی نشان نداد و تنها در مولفه معدل این تفاوت برحسب

شش عملکرد تحصیلی میزان تاثیر تفاوت‌های فردی دانشجویان را بر نمرات عملکرد تحصیلی نشان داده است.

تحصیلی، دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی و انجام تکالیف درسی یکسان بوده و تنها در مولفه معدل تفاوت بین آنها معنادار بوده است. ضریب اِتا در

جدول شماره 9- نتایج آزمون F (مانوا) مقایسه میانگین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس تعداد خانوار

منبع	عملکرد تحصیلی	مجموع مجذورات	dF	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	ضریب اِتا
گروه	فعالتهای کلاسی	316/43	3	105/48	3/16	0/025	0/032
	فعالتهای فرهنگی	175/97	3	85/65	3/51	0/016	0/035
	امور تحصیلی	56/52	3	18/84	0/77	0/51	0/008
	دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی	30/56	3	10/19	0/32	0/81	0/003
	انجام تکالیف درسی	75/94	3	25/31	2/08	0/102	0/021
	معدل	6/32	3	2/11	2/23	0/085	0/023

تفاوت‌هایی در ساختار خانوادگی، محل سکونت و منطقه جغرافیایی و آب و هوایی می‌باشد. یافته‌ها در زمینه عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس قومیت نشان می‌دهد، بین شش مولفه عملکرد تحصیلی در میان دانشجویان براساس قومیت فقط در زمینه معدل تفاوت معناداری وجود دارد و در سایر ابعاد مورد مطالعه تفاوت معناداری بین دانشجویان قومیت‌های مختلف مشاهده نشد. به عبارت دیگر، بین عملکرد تحصیلی دانشجویان قومیت‌های بلوچ، لر، کرد، ترک، عرب، ترکمن و فارس در زمینه فعالیت‌های کلاسی، فعالیت‌های فرهنگی، امور تحصیلی و دانشگاهی، دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی و انجام تکالیف درسی آنها تفاوت معناداری وجود ندارد، حال آنکه از نظر معدل بین اقوام مختلف تفاوت معناداری وجود دارد. بررسی میانگین معدل‌های اقوام مختلف نشان

طبق نتایج بدست آمده، F مشاهده شده در سطح $P \leq 5\%$ تفاوت معناداری را بین عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس تعداد خانوار آنها در ابعاد فعالتهای کلاسی، فعالتهای فرهنگی نشان داد و در دیگر ابعاد تفاوت معناداری قابل مشاهده نبوده و دانشجویان با تعداد خانوار متفاوت عملکرد تحصیلی یکسانی داشته‌اند. بنابراین تعداد خانوار بر عملکرد تحصیلی در خصوص فعالیت‌های کلاسی و فعالیت‌های فرهنگی می‌تواند تاثیر گذار باشد و در سایر موارد نمی‌تواند عملکرد تحصیلی را تحت تاثیر قرار دهد.

بحث و نتیجه گیری

تفاوت قومی در موفقیت تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانشجویان نه تنها بعنوان یک متغیر مشخص شده است بلکه یک متغیر پیچیده می‌باشد که مستلزم

دانشجویان روستایی بوده که می‌تواند ناشی از عدم آشنایی کامل ایشان از چگونگی شرکت در مراسم فرهنگی بوده باشد.

در تحقیق یانگ (2005) نیز عملکرد تحصیلی قومیت‌های آفریقایی آمریکایی که به واقع دارای پدرانی روستائین بوده اند، مطلوب گزارش شده و در بین اقوام ساکن در آمریکا، آنها متقاضیان بیشتری برای ورود به دانشگاه داشته اند. همچنین سایتو (2000) سخت کوشی و تلاش و احساس مسئولیت را از عوامل مهم در عملکرد تحصیلی مناسب توصیف نموده است. یافته‌ها در زمینه سطح تحصیلات پدر نشان می‌دهد، در شش مؤلفه عملکرد تحصیلی دانشجویان با سطح تحصیلات متفاوت پدران آنها، در زمینه فعالیت‌های کلاسی، امور تحصیلی، دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی و معدل تفاوت معناداری وجود دارد و در دو بعد فعالیت‌های فرهنگی و انجام تکالیف درسی بین دانشجویان تفاوت معناداری وجود ندارد.

از یافته‌های حاصله می‌توان نتیجه گرفت که، داشتن سواد در بین پدران می‌تواند بر عملکرد تحصیلی فرزندان تاثیر مثبت بگذارد. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش دی گراف و دی گراف (2002)، تاپیا (2004)، سایتو (2000) و ماو (1997) پور محسن (1373)، آملیان (1375) همسو می‌باشد. در پژوهش‌های مذکور نشان داده شد که والدین و سطح سواد و انتظارات آنان از عملکرد تحصیلی فرزندان موجب عملکرد تحصیلی بهتر آنان می‌شود.

در ارتباط با عملکرد تحصیلی دانشجویان با توجه به سطح تحصیلات مادران آنها، یافته‌ها نشان داد، از شش مؤلفه عملکرد دانشجویان با سطح تحصیلات متفاوت

می‌دهد، میانگین معدل دانشجویان با قومیت فارس بیشتر از سایر قومیت‌ها بوده در حالی که میانگین معدل دانشجویان بلوچ و عرب کمتر از دیگر قومیت‌ها بوده است. بر حسب معدل، قومیت‌ها را می‌توان به ترتیب شامل فارس، ترکمن، ترک، کرد، لر، عرب و بلوچ دانست.

بطور کلی، در زمینه فعالیت‌های کلاسی، فرهنگی، امور تحصیلی، دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی و انجام تکالیف درسی دانشجویان علیرغم وجود تفاوت در میانگین‌های آنها، به لحاظ آماری این تفاوت معنادار نبوده بلکه تنها در زمینه معدل بین آنها تفاوت معناداری وجود داشته است.

یافته‌های پژوهش حاضر در زمینه معدل با یافته‌های پژوهش یانگ (2005)، سایتو (2000)، ماو (1997) و تاپیا (2004) همسو بوده است. در پژوهش‌های مذکور تفاوت معناداری بین عملکرد تحصیلی دانشجویان در زمینه معدل وجود داشته است. همسویی یافته‌های پژوهش حاضر و دیگر پژوهش‌ها نشان می‌دهد که، در قومیت‌های مختلف می‌تواند نگرش‌های مختلفی نسبت به تحصیل وجود داشته باشد.

یافته‌ها در زمینه عملکرد تحصیلی دانشجویان شهری و روستایی نشان می‌دهد، در شش مؤلفه عملکرد تحصیلی دانشجویان شهری و روستایی، فقط در زمینه انجام تکالیف درسی تفاوت معناداری وجود دارد و در سایر ابعاد مورد مطالعه تفاوت معناداری بین دانشجویان مذکور وجود ندارد. به واقع این تفاوت می‌تواند ناشی از ویژگی‌های روستائینی یعنی سخت کوشی و مسئولیت پذیری این دانشجویان باشد. در زمینه فعالیت‌های فرهنگی میانگین دانشجویان شهری بزرگتر از

پدران آنها، در ابعاد فعالیت‌های فرهنگی، امور تحصیلی و دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی تفاوت معناداری بین میانگین دانشجویان وجود داشته در حالی که در سه بعد فعالیت‌های کلاسی، انجام تکالیف درسی و معدل تفاوت معناداری به لحاظ آماری بین آنها وجود نداشته است.

عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس شغل پدران آنها عملکردی متفاوت بوده است، در حالی که در مطالعات دی گراف و دی گراف (2002) و تاپیا (2004) نشان داده شد که دانشجویانی که خانواده آنها از درآمد مناسبی برخوردار بوده و پدران آنها شغل خوبی داشته و می‌توانسته اند مسایل اقتصادی خانواده را به خوبی پاسخ گو باشند، نمرات بالاتری را نسبت به دانشجویانی که از نظر اقتصادی مشکل داشته اند، کسب کنند. با توجه به این که میزان درآمد خانواده‌ها مورد سنجش قرار نگرفته است، نمی‌توان همسویی نتایج پژوهش را در این زمینه، با نتایج یافته‌های دی گراف و دی گراف (2002) و تاپیا (2004) مشخص نمود.

یافته‌ها در زمینه شغل مادر نشان می‌دهد، در هر شش مؤلفه عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس شغل مادران آنها، تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس شغل مادران آنها یعنی مشاغل؛ خانه داری، آزاد، کارمند و معلم و فرهنگی تحت الشعاع قرار می‌گیرد.

یافته‌ها بر اساس میانگین نشان می‌دهد، در امور تحصیلی، دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی، انجام تکالیف درسی و معدل عملکرد دانشجویانی که مادران آنها دارای شغل معلمی و فرهنگی بوده، بهترین

مادران، در ابعاد فعالیت‌های کلاسی، فعالیت‌های فرهنگی، امور تحصیلی و دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی تفاوت معناداری بین میانگین دانشجویان وجود داشته در حالی که در دو بعد انجام تکالیف درسی و معدل بین میانگین آنها تفاوت معناداری به لحاظ آماری وجود نداشته است. بررسی میانگین‌ها نشان می‌دهد، دانشجویانی که مادران آنها دارای مدرک تحصیلی فوق دیپلم بوده، عملکرد تحصیلی بهتری را در ابعاد فعالیت‌های فرهنگی، امور تحصیلی و انجام تکالیف درسی داشته اند. دانشجویانی که مادران آنها دارای مدرک لیسانس بوده در بعد فعالیت‌های کلاسی، دانشجویانی که مادران آنها دارای مدرک تحصیلی فوق لیسانس و دکتری بوده در بعد معدل دارای عملکرد بهتری بوده اند. بنابراین در ابعاد مذکور، دانشجویانی که مادران آنها دارای مدرک دانشگاهی بوده دارای عملکرد بهتری بوده اند در حالی که در بعد دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی که نشان از سازگاری بیشتر دانشجویان با دانشگاه دارد عملکرد دانشجویانی که دارای مادرانی با سطح تحصیلات متوسطه و دیپلم بوده بهتر از سایر دانشجویان می‌باشد.

بنابر یافته‌های حاصله می‌توان نتیجه گرفت، داشتن سواد در بین مادران بر عملکرد تحصیلی فرزندان تاثیر مثبت داشته است، همچنان که در پژوهش دی گراف و دی گراف (2002)، تاپیا (2004)، سایتو (2000) و ماو (1997)، پورمحسن (1373) و آملیان (1375) این موضوع به خوبی نشان داده شد و یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش‌های مذکور همسو بوده است.

یافته‌ها در ارتباط با شغل پدر نشان می‌دهد، از شش مؤلفه عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس شغل

وجود دارد و در فعالیتهای مربوط به امور تحصیلی، دیدگاه نسبت به جو و محیط دانشگاهی، انجام تکالیف درسی و معدل تفاوت معناداری بین دانشجویان براساس تعداد خانوار وجود ندارد و عملکرد دانشجویانی که تعداد خانوار آنها بیشترین بوده، عملکرد ضعیفی داشته اند. بنابراین آمار خانواده می‌تواند تاثیر بسزایی بر عملکرد تحصیلی فرزندان داشته باشد. این موضوع در تحقیقات مرکز ملی آمارهای آموزشی آمریکا (2003)، سایتو (2000)، و تراندیس و همکاران (1985) نیز گزارش شده و تاثیر خانواده را بر عملکرد تحصیلی فرزندان نشان داده است.

منابع

1- آملیان، حسن. بررسی رابطه بین عملکرد تحصیلی و فرهنگ خانواده مبنی بر نظارت و راهنمایی والدین و اهمیت آنها به تحصیلات فرزندان، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران، 1375.

2- پور محسن، مجید. بررسی رابطه بین عملکرد تحصیلی دانش آموزان و سطح سواد خانواده، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه علامه طباطبایی، 1373.

3- روح الامینی، محمود. زمینه فرهنگ شناسی، تهران، پیام نور، 1373.

4- De Graff , N. D&. De Graaf, P. M.(2002) " Formal and popular dimensions of cultural capital: Effects on children's educational attainment." The Netherlands' Journal of Social Sciences 38: 167-186.

عملکرد می‌باشد در حالی که در زمینه فعالیتهای کلاسی دانشجویانی که شغل مادران آنها کارمند بوده و در زمینه فعالیتهای فرهنگی دانشجویانی که شغل مادران آنها آزاد بوده دارای عملکرد بهتری بوده اند.

یافته‌ها در زمینه عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس منطقه جغرافیایی نشان می‌دهد، از شش مؤلفه عملکرد تحصیلی تنها در بعد معدل بین دانشجویان براساس منطقه جغرافیایی تفاوت معناداری وجود دارد. بررسی میانگین چهار گروه نشان می‌دهد، در بعد فعالیتهای کلاسی، میانگین دانشجویانی که در مناطق گرم و خشک (کویری) زندگی می‌کنند بزرگتر از دانشجویان دیگر بوده است. به واقع دانشجویانی که در مناطق کویری زندگی می‌کنند به علت شرایط سخت زندگی و تلاشی که دارند عملکرد بهتری را نسبت به سایر دانشجویان در فعالیتهای کلاسی داشته اند. اما عملکرد سایر دانشجویان مناطق گرم و مرطوب، معتدل و سرد در زمینه فعالیتهای کلاسی تقریباً یکسان بوده است.

در تحقیقی که مرکز ملی آمارهای آموزشی ایالات متحده (2003) انجام داد، عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس مناطق جغرافیایی، متفاوت گزارش داده شد و یافته‌ها نشان داد که دانشجویان مناطق جغرافیایی گوناگون از عملکرد تحصیلی یکسانی برخوردار نیستند. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش حاضر همسو می‌باشد.

یافته‌ها در زمینه عملکرد تحصیلی براساس تعداد خانوار نشان می‌دهد، از شش مؤلفه عملکرد تحصیلی تنها در دو بعد فعالیتهای کلاسی و فعالیتهای فرهنگی تفاوت معناداری بین دانشجویان براساس تعداد خانوار

immigrants , Asian Americans , and white Americans. "Psychology in the schools 34: 267-277.

13- National Center for Education Statistics.(2003). A Demographic Description – First Results From the Base Yea of the Education Longitudinal Study of 2002".

14- Radcliffe, B.(1997). Structure and function in society. London: Cohen& west.

15- Trusty, J. W.(2002)." Post – secondary school participation of immigrant and native youth : the role of familial resources and educational expectations." Social Science Research 33:272-299

5- Dodge,B.(1984) Structure Education society. London: Cohen& West.

6- Hung, H.P. (2005)." Ethnicity , gender and the Academic performance of adolescents : An examination of the influence of culture Retrived of Google (9-32).

7- Kelly,E.T.(1994).. Analyzing culture. Washington D C: C Q press.

8- U.S. Census Bureau. (2003). "Statistical Abstract of the United States: 2003 (123rd edition)." Washington , DC.

9- Saito,L.T.(2000)" Socio – Cultural factors in the educational achievement of Vietnamese American high school students." U California , Irvine , US.

10- Tapia , J.(2004). " Latino households and schooling : Economic and socio cultural factors affecting students' learning and academic performance." International Journal of Qualitative Studies In Education 17: 415-436.

11- Triandis , H.C., Leung, K. & Marcelo J. V. & Clack, F.L. (1985)." Allo centric versus idiocentric tendencies : Convergent and discriminant validation." Journal of Research in Personality and Social Psychology 54: 323-338.

12- Mau,W.C.(1997)." Parental influences on the high school students academic achievement : A comparison of Asian